

SIMONYI HÍRMONDÓ

A SIMONYI
ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

II. ÉVFOLYAM - II. SZÁM - megjelenik negyedévente

2008. JÚLIUS

A Simonyi torony

A község észak keleti részén folydogál a Rima folyó, melynek partjáról tiszta időben északi irányba nézve a nyári hónapokban látni a Magas Tátra havas csúcsait. A hajnali napkeltétől amikor a nap a Hadaricska hegy mögül settenkedik elő, már csak a napnyugta szokott szebb látványt nyújtani, a bíborszínben úszó ég aljában a serki vár mögé pihenőre térő sárgán izzó nap

Ezt a sok gyönyörűséget és nem utolsósorban a jó termőföldet érzékelheték bi-

zonyára az őslakosok is, amikor letelepedtek ezen a „tejjel, mézzel” teli földrészen.

Ilyen összefüggésekben érzékelem a simonyi torony látványát, szülőfalum, lakhelyem értékeit és büszke vagyok rá, hogy simonyi vagyok.

A templom és a torony eredete visszavezethető egészen az 1332 évre, amikor felépült az első templom majd az 1857-1858 években átépítésre kerül azóta többször köztük 1968-ban is felújításra kerül, de talán az utolsó fölújításkor 1991-ben nyerte vissza eredeti szépségét.

Messze van a kicsi falum, de a tornya mégis ide látszik...

E mondat érzelmi töltete kerít hatalmába, valahányszor hazafelé jövök Gesztetéből, Dobócáról vagy Rimaszombatból. Az utóbbinál már a Pálfalvi dombról megpillantom falunk jellegzetességét, melyet már mérföldekről látni, a Simonyi református templom tornyát. Jellegzetes karcsú magas formája, hófehér színe miatt nem lehet összetéveszteni egyetlen más falu tornyával sem. Kellemes bizsergés lesz úrrá rajtam, valahányszor hazafelé jövet megpillatom a messze távolból. Újra és újra megtörténik ez a csoda érezvén a szülőfalut, családot, otthon közelségét. A torony látványa a távolból fölér egy iránytűvel, melyet látva biztos lehet az ember abban, hogy jófelé - hazafelé tart, ahol vár rá egy biztos pont, ezen a földön szülőfaluja, lakhelye, családja, minden ami drága. Hosszabb távollét után az ember már szorongva várja ezt a látványt, mely bekövetkeztével megkönnyebbül, de egy másik érzés és gondolat is foglalakoztatja az embert hazafelé tartván. Ez a féltés és a félelem érzése azzal kapcsolatosan, hogy vajon minden rendben van-e otthon, egészséges-e a család, idejében hazaérek-e mielőtt baj történné! Ilyenkor akaratlanul is sietősebbre fogja az ember az útját.

Közelebb érve a faluhoz még mindig a látkép legjellegzetesebb pontja a templomtorny, de már szélesebb látókörben feltűnnek a falut Dél, Délnyugatról körülvevő Cserhát hegység dombjai, melyek mint védőgát veszik körül a Rimamenti síkságot.

Nem utolsó sorban megemlíteném a toronyban lévő harangokat is. Egy nagyobb és egy kisebb harang kellemesen csengő-zúgó hangja hívogatja a református egyház gyülekezet tagjait istentiszteletre, kíséri utolsó útjára polgárainkat, valamint ma is minden nap déli harangszóval jelzi a dél eljöttét.

Remélem, hogy vagyunk többen is a lakosság között akik hasonlóképpen érzékeljük a minket körülvevő világot, mely akaratlanul is gazdagít, nevel és kötelez bennünket.

M.E.

Emlékezzünk

Tekerjük vissza az időkereket egész a 20. század felére, az 1945-ös év tavaszára. Tavasszal mindenki a megújulást és a kikeletet várja, azonban 1945 tavaszán az egész világon a háború borzalma sópört végig. Háború szedte áldozatait, nem kímélve sem gyereket, sem felnőttét.

A 2. világháborúban a német fasiszták által elindított hadjárat magával rángatta egész Európát, majd az egész világot is. Amerre elhaladt a háború iszonyatát, szegénységet, pusztulást, nyomort, halált hagyott maga után. Füst, korom, hamu és újra halál, anyagi és emberi veszteség, fájdalom és „reménység, remény, hogy egyszer majd vége lesz, hogy a tavasz mégis elhozza a háború végét, és begyógyítsa a sebet”. De be lehet-e gyógyítani a több mint 60 millió ember életének elvesztését? Csak kis falunkban is több ember halt meg feleslegesen, vagy eltűnt, vagy

elhurcolták a frontra őket, ahol embertelen körülmények közt vagy meghaltak, vagy túléltek - csontsoványra fogyva, megfosztva emberi méltóságuktól. A hírhedt munkatáborok, a koncentrációs táborok ma is elretentő példaként szolgálhatnak.

Emlékezzünk ma azokra az emberekre is kiknek az emlékét a halottas házban elhelyezett emléktábla őrzi.

Az 1941-45 világháborúban elesett polgárok emléktáblája: G. Bacso Géza, Balog Jenő, Bató Sándor, Berki Géza, Budai János, Marton Ligárt, Oláh János, Pusztai Géza, Radics István, Sándor Bertalan, Szabó János, Szepesi István - Emléjüknek tisztelet és béke poraik-ra!

„Oly korban éltem én e földön
mikor az ember úgy elajásult,
hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak
parancsra,
s még balhitekben hitt és
tajtékzott téveteget,

Emléktábla a második világ háborúban elhunytak-ról

*befonták életét vad
kényszerképzetek*

*Oly korban éltem én e földön,
mikor besügni érdem volt s a
gyilkos,
az áruló, a rabló volt a hős, -
s ki néma volt netán s csak lelke-
sedni rest,
már azt is gyűlöltek, akár a
pestisest.”*
(Radnóti Miklós: Töredék - részlet)

Aztán mégis vége lett. 1945
május 8-án sikerült végetvetni a

2. világháborúnak. Lelkes összefogással legyőzték a leggyőzhetetlent, összefogtak a nemzetek ki-ki a maga módján elősegítve a győzelmet a békét. A nyugati szövetségesek, és nem utolsósorban az akkori Szovjetunió vezetésével vége lett, béke lett.

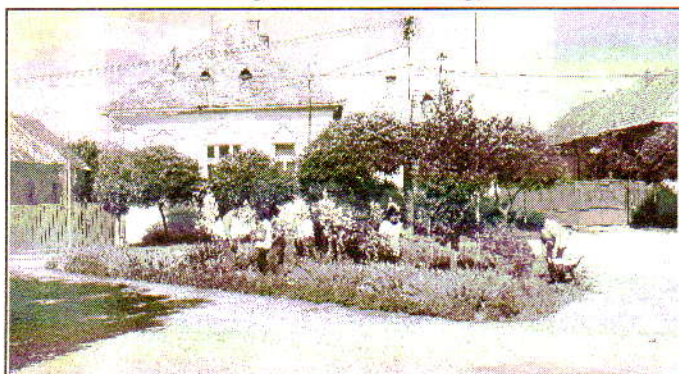
BÉKE, BÉKE, BÉKE - de milyen áron, ez jusson mindig eszünkbe. Vigyázzunk és óvjuk, hogy soká tartson, hogy ne legyen többé háború csakis béke, éljünk egymás mellett békességben, szeretetben. A.M.

Közterek szépítése a 2008-as évben Simonyiban

Már hagyománnyá vált községünkben a közterületek szépítése, építése, széles lakossági mozgalom formában. Egyrészt Simonyi községi önkormányzat révén bekapcsolva a falu szépítésbe az aktívációs dolgozókat, másként egyéni

kezdeményezésként a Tiszta udvar rendes ház mozgalomon belül.

Simonyi község lakosságában mindig is meg volt a szépnek, a természetnek a szeretete, melyet környezetünkben ápolnak, műveltek.

Falu rendezés a Fő téren

Nagy, széles utcáinkon lehetőség nyílt az aktívációs dolgozók bekapcsolásával a munkák elvégzésére, a kiültetett díófásor mellett év közben kezelt gyepterület, valamint virág szigetek virágai, gémeskút, muskátli parasztszekér, a virággal díszített, kiépített park a templom mögött tesz ki még szebbé a falu látképét.

Községünk az országos vidék fejlesztési alapról pályázat révén a 2008 évben elnyert 35 000,- Sk, amit a falu kútjára és kiépítésére költünk.

Bízunk elképzelésünk sikerességében.

Születtek

2008.03.28

Ruszó Vivien
Simonyi 13

● ● ● ● ●

2008.03.26

Oláh Cynthia
Simonyi 49

● ● ● ● ●

2008.05.06

Balog Nicolas
Simonyi 64

* * * * *

Elhunytak

2008.04.28

Czókoly Barnabás,
Simonyi 28

Tárgyalásra hívta partnereit a „Fúra” cég a Csízi fürdőbe

Kellemes körülmények között 2008. május 23-án tárgyaltak a Fúra cég kommunális szemét begyűjtő vállalat képviselői azon községek polgármestereivel akikkel együttműködnek.

A tárgyalás során:

- értékelték az eddigi munkákat
- javaslatot tettek a szolgáltatások bővítésére
- ígéretet tettek, hogy az egyes termékek elszállítási díjait nem fogják emelni (vagy csak csekély arányban)

A községek képviselői pozitívan értékelték az eddigi együttműködést és bővíteni szeretnék a kommunális hulladék összetételének elszállítását papír és textil hulladékkal. A tárgyalás közös ebédrel ért véget.

Az ETP Szlovákia polgári társulás programja realizálódik községünkben

A Szlovák kormányhivatal kissebbségi szekció járási iroda vezetője Mgr. Alena Horváthová szervezésében megkeresett bennünket az ETP Szlovákia polgári társulás képviselője és főlajánlotta együttműködésüket a hátrányos körülményekben élő szociálisan rászorult családok anyagi megsegítésében. Községünket is érinti ez a téma, hiszen jelenleg 137 személy van az 532 ősszlakosságból munkanélkül 25,75 %. A családok szociális segélyből, aktivációs támogatásból, gyereksegélyből és lakástámogatásból élnek. Így nem igen jut megtakarított pénzük lakásuk tatarozásához, modernizálásához. A községi hivatal már korábban is kereste a lehetőségét annak, hogy hogyan segítse azokat a családokat akik saját hozzájárulással is javítani akarják lakásuk állapotát - kultúráját.

Az ETP Szlovákia polgári társulás ezt a szükségletet pályázta meg és ajánlotta fel az igénylőknek, mégpedig a következő formában.

1. Valósítsd meg álmod - spórolási konstrukciót mely-

ben rendszeres 18 hónapos spórolás után az ügyfelek 100% bónuszban részesülnek a szerződésben megkötött cél elérésére. Ez lehet hajtási megszerzése, számítógép vásárlása, lakás felújítás, szakmai bizonyítvány.....

2. Mikrokölcsön néven - 35 000 Sk terjedelemben 2,7 % kamatra 4 évi visszatérítési

időszakban kölcsönöket nyújt - lakás felújításra, fürdőszoba kiépítésre, gáz-, villany-, vízbekötésre, és más egyéb lakásfelújításra. A kölcsön anyag vásárlás formájában történik.

3. Szociális segítségnyújtás formája az 1945 május 9 előtt született idős romaszármazású lakosok részére:

- ügyintézés formájában
- egészségügyi kellékek biztosítása
- adományok széthordások formájában - élelmiszer, ruházat
- előadások szervezésében

Nagy meglepetéssel és hálával fogadták 2008.4.23-án az érintettek a mi községünkben 11 idős személy vehetett át értékes adományt.

A megépült fürdőszoba és a boldog tulajdonosa
K. Rózi néni

A lakosság érdeklődését a mikrokölcsön segítségnyújtás formája nyerte el, melyben 30 család jelentkezett. Az első hullámban 17 családdal lett megkötve a szerződés. Ezek a családok a kölcsönvett összeget mind beépítették saját lakásukba kipótolva ezt saját anyagi résszel és munkájukkal.

A második hullámban további 15 családdal lett megkötve a szerződés és folyamatosan végzik a rekonstrukciós munkákat lakásukon.

Ma már kézzel fogható eredményei vannak ennek a kezdeményezésnek. A résztvevő családoknál láthatók a változások a jobb lakáskultúra irányában.

Határátjáró szemlén a mikrorégió képviselői

2008. május 8-án a Palóc Mikrorégió képviselői vállalkozói szféra valamint a magyarországi Domaháza község képviselője részt vettek egy közös határátjáró lehetőségének keresésében közvetlenül a Cserhát hegység Darnyi és Péterfalvi szakaszán.

Fölmerültek a lehetőségek a Darnyi Biriny tető, kenyeretlen pusztai gesztetei nagybik, jesztei részen Ivánkuta, Péterfalvi kataszterben. - Almás valamint Kikínyes völgyek. A múltban ezek az átjárók mind földutak - szekérutakként működtek. Szlovákia a Sengei csoportba való belépésével megteremtette a lehetőséget, hogy a csoporton belül határátjárókat nyisson szomszédai felé, megkönnyítve ezzel az emberek határon túli együttműködését fejlesztését munkahelyek keresését, létesítését, kulturális

gazdasági együttműködését, bővítését az emberi kapcsolatok felújítását és tovább fejlesztését.

A képen látható balról: Berki András - Gesztete polgármestere, Elek István - Domaháza polgármestere, Zagyi István - Détér polgármestere és Ing. Madarász Emil - Simonyi polgármestere.

A bizottság megállapította, hogy a régi határátjárók a Szlovák oldalról ugyancsak el vannak hanyagolva. Legmegfelelőbbnek mutatkozott az Almás valamint a Kikínyes völgyek átjárója.

Magyar részről már lépések történtek az átjáró Kikínyes völgyi létrehozására. A helyszíni egyeztetés alapján részükről megvalósítható az Almás völgyi átjáró is. A mikrorégióon belül további egyeztetés után el kell döntenünk melyik alternatívát támogatjuk.

A határátjáró megvalósításához szükségünk van a Besztercebányai nagytérség beleegyezésére és támogatására. Ezért kérvénnyel fordultunk a hivatalhoz és kértük hogy dolgozzák bele szándékunkat a 2008-2013 kerületi fejlesztési tervbe. Várjuk válaszukat.

Régi szakmák, régi foglalkozások Simonyiban

A 92 éves szabófeleség visszaemlékezése

A szabóság az egyik legősibb szakmák közé tartozik. Ezt a mesterséget művelte Simonyiban Újpál János, aki itt született az 1906-os évben.

Tanulmányait Rimaszombatban végezte mint férfiszabó. Gyakorlatait Remenyik Sámuel mesterszabótól sajátította el, akinek sokat köszönhetett mesterségével kapcsolatban. Az 1920-as évektől kezdett önállóan tevékenykedni szakmájában. Nagyon sok szép öltönyt, kabátot, völegényruhát készített és vállalta mindezek javítását is. A környéken ismertek voltak munkái, mivel a jóminőségű anyagokat Magyarországról rendelte, amiből elkészültek a szebbnél-szebb ruhadarabok.

Felesége szül. Végh Jolán, akivel 1935-ben kötöttek házasságot, sokat segített a kézzel történő apróbb varrásoknál,

pl. gombok felvarrásánál, gomblyukak kivarrásánál, tisztázásnál, bélés eldolgozásánál, stb. Viszont a vasalást mindig saját maga végezte tűzhelyben felmelegített szabóvasalóval.

1947 után egy Gesztetéből származó fiú került hozzá inasnak, aki három éven keresztül tanulta ki a mesterséget, kit családtagként szerettek.

És most következzenek Jolánka néni szavai:

„1915-ben születtem Uzapanyiton. Életem nem volt könnyű, mivel édesanyám korán elhunyt, így 11 évesen 6 testvéremmel maradtunk félárván. Én, mint legidősebb lány, viseltem gondjukat testvéreimnek. A legkisebb mindössze 9 hónapos volt. Az 1920-as években kerültem Simonyiba. Itt ismerkedtem meg férjemmel, s

Az Újpál házaspár munka közben

egybekelésünk után 6 évre kislányunk született, Jolika, aki hobbiként a családtagok számára mind a mai napig varrogat."

A 7 testvérből ma már csak 4-en élnek. Pirike néni Amerikában, Julika néni Magyarországon, Marika néni Tornalján és Jolánka néni Simonyiban.

Bacsó Anna községünk legidősebb polgára

A legidősebb Simonyi polgár portréja

Született 1912.július13-án Cakóban. Házasság kötés után Simonyiba költözött, ahol férjével Bacsó Gézával és családjával magángazdasággal foglalkozott.

Férje 1942-ben a II. világháború áldozata lett. 1943-ban értesítették haláláról, azóta özvegyként élte életét. Ma már 96 évesen idős napjait a Szár-

nyai szociális otthonban tölti. Ép elméjével még mindig érdeklődik a világ és a falu történései iránt. Nagy szeretettel várja hétvégeken családjá látogatását.

Közelgő születésnapjához a község önkormányzata gratulál és kíván még sok erőt, egészséget és boldogságot az elkövetkező éveikhez.

Sintérkézre kerültek a kóbor kutyák

Községünkben nagy gondot jelentenek a szabadon kószáló kutyák. Szájkosár és felügyelet nélkül veszélyt jelentenek a polgárok és főként a gyerekek testi épségére. Éjjeli ugatásuk, üvöltésük zaklatja a polgárok pihenését. Végig piszkolva a gyalogjárókat, fertőzést és betegséget is terjeszthetnek. Ebben az ügyben több panasz is érkezett a községi hivatalba a polgárok részéről. Becslésünk szerint 125 darab kutya él községünkben, ebből eddig 55 után fizették be a polgárok az adót.

A képviselőtestület is foglalkozott ezzel a problémával és döntése alapján meg lett rendelve a kutyákat befogó szolgálat - más szóval „sintér”, amely az áprilisi hónapban már egy alkalommal összefogta a kóbor ebeket és elszállította a telepére. A befogott ebek száma 13. Munkájukat folytatni fogják az elkövetkező időszakban is.

A befogott kutyák

Simonyi vagy - tudnod kell - helytörténeti sorozat II. sz.

Feldolgozta: Kovács Gyula

(Folytatás a múlt számból)

1450-ben a Serkeiek panaszkodnak, hogy a vár körüli falukat Simonyit is annyira tönkre tették a csehek, hogy semmi jövedelmük nincs, amit elvetnek azt a csehek aratják le, a lakosság pedig a sok nélkülözések miatt menekül. A század közepén a falu legnagyobb birtokosai a Lórántffyak, akik valami miatt nagy ellenségeskedésben élnek amikófalvi és lőrincfalvi Bekény családdal, kiknek Lőrincfalván a Szuhán, majd pedig benősülés útján Szentkirályban is nagy jószágai vannak. 1451. május 4-én Bekény Tamás, ki Pálóczy Simon főlovászmesternek ajánásköi és gedei várnagya volt (később meggyilkolták), összetrombitálja ke-regedei, jánosi és palóci jobbágyságot s világos nappal megtámadja Simonyit. Parasztjaival törzúz, ami eléjük kerül azt megsemmisítik. Rárontanak a Lórántffyak kúriájára, a cselédséget s jobbágyságot szétzavarják. Ketten a parasztok közül ellenállnak, ezeket rettenetesen összeverik s véresen tömlőcbe hurcolják. Amit a kúriában s a gabonás vermekben találtak azt mind szekérre rakatja Bekény s elhordatja saját házába. (Egy évvel ezelőtt a nyílt országúton megtámadja Feledi Lesták jobbágyságot is, szekereiket, lovaikat elveszi erőszakkal tőlük). Ebből az időből ismerjük Simonyi plébánosát, kit István-nak hívnak. Staphanus plebanus de Symuni. A majd 20 esztendei huszita elnyomás után - 1460-ban Mátyás szabadítja fel a környéket s a serkei várat, melynek visszafoglalásában reguláris seregen kívül a kör-

nyék jobbágysai is részt vettek - kezd javulni valamit a lakosság életszínvonala. Lassan az élet visszatér a régi medrébe. Az 1489-es esztendőből egy érdekes felmérés maradt ránk. Ekkor írják össze Lórántffy Mihálynak Gede vára tartozékai-ban lévő részét (az egri káptalal végezte a számolást), mely-

történt nagy népi „meneküléseket s a pusztulásokat”) nem rossz átlag. Egy 1494-ben kelt bizonyoságlevelében az egri káptalan ily szöveget hagyott ránk: „Széchi László neje, Anna, serkei Loránd Györgynek leány kijelenti, hogy testvére Tóbiás által a gedei és serkei várakból, továbbá a gömör megyei Ge-

Thompa, Kowacs, Ambrwzkowacz.

1502-ben lesz a faluban birtokos a Kubinyi család, nevezetesen Kubinyi László, ki 1492-ben nagybányai kamaragróf, majd királyi alkincstárnok, udvari kamarás s végül a királyi várak udvarbírája. Már

akkor hatalmas birtokok ura, ősi javadalmait Liptóban és Pestmegyében vannak. Mint a király ked- venci embere. 1502-ben hatalmas jószágokhoz jut Gömörben is. Megkapja Gede várát a tartozékaival együtt, tehát Simonyi is az övé lesz. Hatalmas pereskedésbe kezd a Lórántffyakkal és Felediekkel a gedei részért, melyet egész 1594-ig folytatnak a családok. Még a török betörés előtti birtokai vannak itt a Horváth családnak (előnevüket a Simonyit nagy előszeretettel használjuk). Horváth Gergelynek s feleségének Erzsébetnek gyermekük György (felesége Margit) 1539-ben kijelenti az egri káptalan előtt, hogy a Simonyiban lévő két házhelyét a hozzátartozó földekkel együtt Kisfaludi Farkas István gömöri szolgabíró-nak adja 100 magyar arany forintért.

Ebbe az adásvételbe beleegyezik nővére Horváth Bobála is, ki Kisfaludi Barnabás-nál volt férjénél.

A dózsa féle parasztlázadás semmilyen hatással sem volt, kezdetben a mohácsi katasztrófa is csak hírként érkezett ide. 1548-ban 18 egész jobbágyportán folyik a gazdálkodás.

Rajz az 1800-as évekből

ben a kimutatás 148 telket „igazol”, de ebből csak 68 a lakott. A 10 faluhoz tartozik Simonyi is. Ha átlagszámot veszünk egy falura (kis települések is vannak itt, Csókafalva, Kisgömöri stb.), akkor Simonyira 10-12 telket nyugodtan számolhatunk, ami a század végére (ha figyelembe vesszük a században

deallya, Serke, Simony és Gesztete helységekből és a feledi birtokokból stb...leánynegyed fejében, az öt illető részre nézve teljesen kielégített”. Fenn maradt a század jobbágyságainak (töredékes) névsora is. Ezek a jobbágyságok lakták Simonyit: Mathebalaz, Bely, Bencze, Bacso, Ban, Balog,

JÚLIUSI NÖVÉNYVÉDELEM

Teendők a gyümölcsösben

Az esős április és május után a június is esővel kezdődött. A hónap első napjaiban bőven volt csapadék, de Medárdkor, június 8-án a tartomány nagyobb részét elkerülték az esőfelhők. Remélhetőleg a folytatásban kevés zivatar lesz, és beigazolódik a népi megfigyelés alapján kialakult mondóka: „Szép Medárd-nap, kellemes nyár, de ha esik, készülhetsz már negyven napig az esőre, s várhatsz még a jó időre”. A júniust, a nyár kezdetének hónapját nagy ellentétek jellemzik. Ekor leghosszabbak a nappalok, legmagasabb a napláss. A sokévi tapasztalat szerint a havi hőmérséklet csak 2 fokkal emelkedik, de ha a hónap elején megkezdődik a „medárdi” esőzés, a június lehet a legzivatarosabb hónap. Ilyenkor már van, vagy hamarosan lesz szüretelnivaló a kertben, ezért a növényvédelemmel is óvatosabbnak kell lennie a gazdának.

A bogvósok érnek a legkorábban

A többnyire már érő szamócában a növényvédelmet csak nagyon indokolt esetben szabad végezni. Ha 2-3 naponta szüreteljük az érett gyümölcsöket, előfordulhat, hogy a növényvédő szereket is „elfogyasztjuk”. A védekezésre esetleg a szürkepenész adhat okot, amely az idehez hasonló párás időjárást, vagyis az ilyenkor kialakult nedves helyeket „kedveli”. Ellene a szüretelés alatt is védekezhetünk egy speciális növényvédő szerrel, amelynek a várakozási ideje mindössze egy nap. A készítmény Trichodex WP néven kerül forgalomba.

A málnában sok gondot okozhat a botritiszes betegség, melyre szintén az említett szer ajánlható.

A ribiszke és a köszméte (egres) nem igényel állandó védelmet a különböző kártevők és kórokozók ellen. Általában csak akkor kell közbelépniük, ha valamilyen elváltozást észlelünk a növényen. Június folyamán leginkább a lisztharmatgomba és a különböző levélhullást előidéző gombák tehetik szükségessé a permetezést. A védekezéshez használjunk olyan készítményt, amely mindegyik betegség ellen hatásos.

A héjasok növényvédelme

A héjas gyümölcsökkel általában nincs sok gondunk.

A dió esetében a legtöbb kártevő vagy kórokozó csak esztétikai károkat okoz, ezért több évtizeden keresztül is egészségesen fejlődhet a fa. Kivételképp akkor, ha jó vízgazdálkodású tápanyagban gazdag talajba ültetjük. A telepítéskor kerüljük a fagyzugos helyeket, mert a fában a legnagyobb kárt a fagykok okozhatja.

Egyre több házikertben természetnek mandulát. A károsítói jórészt meg egyeznek az őszibarackéval, de sokkal ritkábban kell védekezni ellenük. Esetenként a különböző gyümölcsmolyok, levéltetvek, a levélikasztó gomba és a monília károsíthatja.

A mogoró a többi héjashoz hasonlóan szintén ellenálló a betegségekkel szemben.

Az őszibarack növényvédelme

Ha sikerült megfelelőképpen védekezni a tavasszal jelentkező tafirás betegség ellen, akkor már túl vagyunk a növényvédelem nehezezen. Június folyamán az őszibaracklárva már ritkábban kell számolnunk gombás betegségek kialakulásával, leginkább kártevőkre érdemes összpontosítanunk. A legtöbb feladatot ebben az időszakban a levéltetvek és gyümölcsmolyok adják számunkra. A levéltetvek (főként a fekete őszibaracklevéltetű) közvetlen kártétele is igen súlyos tüneteket okozhat, de a vírusos betegségek terjesztésével a fa sorsát is megpecsételhetik. A különböző gyümölcsmolyok közül a barackmolyt és a keleti gyümölcsmolyt érdemes megemlíteni. Mindkét kártevő kártétele hasonló egymáshoz, kártételük nyomán a 2-3 leveles hajtások barnán elszáradnak, majd a hajtás tövében mézgacsapp jelenik meg. A kártevők elleni védekezéshez használjunk Chess 25 WP-t vagy Pirimor 25 WG-t (mindkettő hatásos a molyok és a levéltetvek ellen is).

A szilva védelme

A szilvának a ringlónak viszonylag sok betegsége és kórokozója ismert, házikertben mégis háttérbe szorul a

Gyümölcsös

növényvédelmük. A vírusok elleni védekezés akkor a leghatékonyabb, ha az azokat terjesztő levéltetveket gyérítjük. Ha sok apró lehullott terméssel találkozunk mostanában a fák alatt, akkor azt valószínűleg a szilvadarázs kártétele okozza. Védekezésre már nincs lehetőség, de sokat tehetünk a fák következő évi egészséges fejlődése érdekében. A fertőzés észlelésekor alaposan rázzuk meg a szilvafát és az így lehullott gyümölcsöket semmisítjük meg. Jelenleg a védekezésre elsősorban a szilvamoly ad okot, amely nem csak közvetlen kártételével károsít, rágása nyomán ugyanis megtelepszik a monília gomba, amely aztán teljesen elértéktelenti a gyümölcsöt. A zöld szilvákba június elején rájájk be magukat a szilvamoly első nemzedékének hernyói, majd a berágásokon mézgaszavargás jelenik meg. A hernyó jelenlétére utal, hogy még a zöld szilva is kényszerérik és lehullik. A későbbiekben még 2-3 nemzedéke is fejlődik a kártevőnek, így a szüretig folyamatosan védekezniük kell.

Az alma növényvédelme

Az almát védjük folyamatosan a varasodás ellen. A varasodás mind a fiatal hajtásokat és a leveleket, mind a gyümölcsöt veszélyezteti. A lisztharmattal ellentétben főként csapadékos időjárás esetén üti fel a fejét. Kiskertekben érdemes olyan szereket választanunk a védekezésre, amelyek mindkét betegség ellen hatékony védelmet nyújtanak. Az alma kártevői

közül júniusban leginkább az almamoly kártételével kell számolnunk, amely az almán kívül a körtét, a birset, a naspolyt és a diót, meg még számos más gyümölcsöt is károsít. Az almamoly hernyója belerág a gyümölcsbe egészen a magházig. Az így kialakult sebfelületen könnyen megtelepszik a monília gomba, amely később rothadást okoz a gyümölcsön. A molyok ellen (almánál, szilvánál) a Basudin, a Chinetrin, a Danitol, a Dimilin, a Karate, a Mosilan, az Omite, a Rogor is hatásos.

Az almamoly ellen könnyen védekezhetünk környezetbarát módon is. Mivel a kártevő a fák kéregrepedéseiben telel át, ezért a fára helyezett hullámpapírról is biztos menedéket jelent számára. A telelőre vonuló hernyók a hullámpapír hajlatait előszerezett használatú buvóhelyként. A fára helyezett öveket célszerű júniustól folyamatosan cserélni és elégetni. A vegyszeres védekezésre a lepkék rajzása után egy-két nappal kerülhet sor, ezt a későbbiekben kéthetente meg kell ismételni.

A szilvadarázs elleni védekezésre már nincs lehetőség, de sokat tehetünk a fák jövő évi egészségéért. Fertőzés esetén alaposan rázzuk meg a szilvafát, és a lehullott gyümölcsöt semmisítjük meg. A legjobb, ha egy méter mélyen elássuk őket a talajba, mert a lárvák nem tudnak feljönni a talaj felszínére.

Az összes bogvós növénynél figyeljünk gyommentességre is.

Nem zökkenőmentes a tisztítóállomás beüzemeltetése

Községünkben a nagy infrastrukturális EU fejlesztési alaphoz kiépült többek között a vízvezeték, kanalizáció egy része, aszfaltos út és a biológiai tisztító állomás.

Az utóbbinak a küldetése megtisztítani a községünkben keletkezett szennyvizet.

A régi vezetékbe beszivárgó talajvíz tömege olyan méreteket ölt, pláne esős időszakban, hogy ez már veszélyezteti a tisztító állomás paramétereinek a betartását. A 2007-es év végi környezetvédelmi inspekción megállapítása szerint is túl lett lépve egy alkalommal a kivizsgált 2006/2007 év mintái N-mutatója.

Arra, hogy korláthassuk a tisztítás minőségét, meg lett hosszabbítva a próbaüzemeltetés időszaka 2008 december 31-ig. Remélhetőleg ez időre ki tudjuk küszöbölni a hiányosságokat és biztosítjuk az előírt paraméterek betartását

Tisztító

Már csak 2 pár gólya fészkel Simonyiban

Mint minden évben József nap körül, az idén is megjelent falunk egén az őshonos vándor madarunk a gólya. Bizván az első hírmondó gólyában vártuk a többi vándor gólya megjöttét.

Gólya fészkek

Sajnos ma már tudjuk, hogy csak két pár tért vissza fészkébe, mégpedig a Gál Sándor csűrön lévő fészkekbe és a kastély előtti oszlop fészkelő helyre. Reméljük, hogy legalább ezek szerencsésen kiköltik utódaikat és talán majd egyszer szaporodik újra falunkban a létszámuk.

Korunk legismertebb bohém horgásza és az Öreg halász és a tenger regény írója - Ernest Hemingway

A horgászat hozzátartozik az ember által művelt ősi foglalkozások közé. Múltja vissza vezethető egészen abba a korakba, amikor az emberiség fő tevékenysége a vadászat, halászat és gyűjtögetés volt. Az őskori ember vígan megélt abból amit a természettől kapott, fenntartva belőle fajtáját családját. A természettől csak annyit vett el amennyire szüksége volt. Ezért a természet nem hiányolta az elvett természeti javakat és gond nélkül meg tudott ülni.

Az emberiség létszámának a növekedése megbontotta ezt az érzékeny egyensúlyt. Többet veszünk el a természettől mint amennyit újra képes termelni. Gyakran olyan negatív hatások érik melyek tönkre teszik a környező állat- és növényvilágot.

Ez figyelhető meg halállomány, halászat, horgászat területén is. Olyan szerencsések vagyunk, hogy falunk határában folyik a Rima folyó és a Macskás patak. A múltban nagy víz és mocsár területet

A horgászat múltja és jelene községünkben

képeztek az I.Babica, II.Babica és a Kerek ér, melyek sajnos már ma nem léteznek. Leccapolásra és kiszáritásra kerültek. Pedig ezek a vizek voltak csak igazán gazdag természeti jelenségek. Az élet csak úgy nyüzsgött bennük, tele voltak kigyóval békával, piócákkal, rovarokkal, madarakkal, de főként halakkal. Ezek tömege és mérete, fajta gazdagsága visszaemlékezésem és gyerekkori horgászélményeim szerint ilyesztők voltak. Meglelhetők voltak pontyok, csukák, jácok, campók, naphalak, gurúz, sügér, angolna pirosszemű és kárászok. A régi simonyi halászok ezekben a mocsaras tavakban fogták merítő hálójával, közhálójával, kosárral és horoggal a halat. Gyakran folyamodtak nem éppen, legális módszerekhez is. Fölzavarták lovakkal, jószággal, géppel a vizet és a zavaros víz tetejéről összeszedték a halakat.

A Rimában is gazdag élő világ volt. Itt általában horoggal fogták a halat. A ma már elhunytak közül nagy horgászoknak számítottak: B.Szaniszló István, Végh Barna, Bún Béla. Nagy szeretettel rendeztek halászatokat a Babica mocsaras tavain Kasza István, Balog Aladár, Adorján Andor, Pál Géza, Oláh Árpád. Eredményes modernebb horgászoknak számítottak Végh Győző, Pusztai Ernő, Lakatos László, Sesták István, Lang László, Asztalos József, Zagyi Barnabás. Persze mellettük voltak bőven orvhalászok is, azokban az időkben halászott a falu apraja nagyja. Még a Rima szabályozása után is sok volt a hal a

környező vizekben és kapitális nagyságokra nőttek. Nem mondom nagyot, mikor azt állítom, hogy párzásokkal kézzel fogtuk a csurgón a jácokat.

A későbbi horgászok Asztalos József, Zagyi Barnabás és Lang László körül csoportosultak. Jómagam olyan fanatikus horgász voltam, hogy mindhárom társasággal horgásztam. Igaz kezdetleges botokkal, csigákkal, zsinórral, de annál eredményesebben. Naponta kifogtuk a megengedett mennyi-

simonyi horgászok eljárni a nagy tavakra Péterfalára, Osgyánba, Meleghegyre, Csizbe, valamint a nagyobb folyókra Sajóra, Ipolyra, Tiszára ahol a halgazdálkodásnak köszönhetőleg jók a horgászati lehetőségek.

Még e nehézségek árán is aki egyszer belekóstolt a horgászatba annak egy életre rabjává vált. Egy új életmóddá fejlődött ki magát, ahol a pihenés mellett az ember a nagy fogás reményébe nem rest hétvégeket, nappalokat, éjszakaikat tölteni a víz partján. A nagy fogás megvalósítása érdekében nem rest komoly összegeket áldozni felszerelések vásárlására: botokra, csigákra, horogra, fonott zsinórokra és a csodacsalik sok fajtájára.

Az új idők szele meghozta a változást az öltözködés terén is. Ma már a külleme szerint nem úgy néz ki a horgász a vízparton mint egy vízimanó vagy mint a menekült. Jól öltözve, terepszínű ruhákban, mellényekben kalapban büszkén feszít a vízparton, kezében szilár, jexon horgász botokkal rajta komoly orsókkal, multiplikátorokkal és szívében tele reménnyel várja a jószerecsét.

Simonyi község horgásza Szlovákiai horgászszövetség tagjai összesen 15 vannak.

Remélhetőleg a nagy fogás reménye nem vakítsa el a vízparton portyázó horgászokat és nem feledkeznek meg a horgászati törvények betartásáról. Nem fognak ki és ölnek meg minden élőlényt ami a közelükbe kerül, de védik a természetet.

M.E.

Ifj. Asztalos József és kapitális pontyja melyet 2008-ban fogott a Rimában

seget és ez boldogabbá tette életünket, gyermekkorunkat.

Sajnos ezek az idők már elmúltak. A mocsarak eltűntek, a Rima szabályozása, a két vízmérgezés és az állandó vízszennyezés által megcsappant a vizek halállománya. Utóbbi időben fölbukkant vizeinken a nálunk nem őshonos kárókatona madárfaj, mely szintén tizedeli a halállományt. Ilyen körülmények között kénytelenek a

Nem mindenki tartja fontosnak a közterületek kulturáltságát

A Simonyi községi hivatal és polgárai nagyrésze már évek óta sok anyagiakat és energiát költ arra, hogy folyamatosan növekedjen falunk, lakhelyünk kulturáltsága. Rendszeresen rendben vannak tartva a közterületek, lekaszáva a gyepek és az évek során kialakított virág szigetek, parkok sokszínű virágkompozíciója, amiben évről évre gyönyörködhetnek polgáraink, a falunkba látogatók és átutazók. Polgáraink dolgos keze nyomán, főként az aktivációkban résztvevők nap mint nap gondozzák ezeket a csodálatos színekben pompázó természet csodáit. Polgáraink szeretettel igyekeznek ki-ki a saját portáját is szebbé tenni, amit az önkormányzat igyekszik a „Tiszta udvar, rendes ház” mozgalomon keresztül honorálni is. Községünk, de polgárai is sok elismerést kaptak ezért az elmúlt időszakban.

Ez év május 23-án is sor került a cserepes virágok szurfiniák, muskátlik, jegecskék, vízikék vásárlására, melyre több mint 7000 Sk költöttünk. A hozzáértő kezek által ugyancsak megszépültek a posta előtt lévő parasztszekér, kopjafa körülötti park

és nem utolsó sorban a gémeskút és környéke. Örömmel viszont ürom keveredett, amikor május 26-án polgáraink azt a hírt közltek a hivatallal, hogy a virágokat megdézsmálták. Leloptak az éj leple alatt 3 nagy cserepes szurfiniát (megjegyzem le voltak dróttal kötözve) a kopjafától fehér és piros parasztmuskátlikat, a gémeskúttól két hosszú virág cserepet virágostól de még a valóból is kihúzták a petü-

Ne láss, ne hallj, ne szólj

niákat. Ettől a látványtól ugyancsak lelombozódtam magam is, de úgy gondolom, hogy minden jóérzésű polgárunk is, akik szintén meglopva érzik magukat.

Ezután a keserű tapasztalat után az ember fölteszi a kérdést önmagának is: vajon érdemes-e egyáltalán ezzel törődni, foglalkozni, anyagiakat áldozni, ha egyszer képtelenek vagyunk, amink van a rosszakarató zsványoktól, neadj isten lakosunktól megvédeni.

Valaki, vagy valakik csak hivalkodásnak veszik a falu szépítést, és készakarva tönkre teszik mások igyekezetét és munkáját?!

Keserű szája van az embernek az efféle helyzetektől, de végső fokon túl kell tennünk magunkat ezen. Talán jobb lakossági összefogásra, együttműködésre van szükség ahhoz, hogy megvédjük javainkat. Eddig hiába érdeklődtünk senki sem tudott információt adni a zsványokról.

Vagy talán falunkban a három szólás uralkodik:
Ne láss!
Ne szólj!
Ne hallj!

M.E.

Simonyi lakos rúgja a fehéroroszországi Dinamo Minszk labdáját

Rák Róbert 1978.1.15-én született Rimaszombatban, aki 6 éves korától futbalozik.

Futbalozott Rimaszombatban (žiaci - dorast), Besztercebányán (dorast - a liga legjobb góllövője lett és ők lettek a bajnokok), Rimaszombatban (felnőtt csapatban), Diósgyőriben (MB1-es ligát játszottak), Rózsahegyen.

2003-ban nősült (párja Kósik Krisztina), ekkor lett Simonyi község lakosa. Rózsahegyen született meg kisfiuk Sebastian. 2003.júl.31-én /2004 januárján Nyitrán folytatta foci karrierjét, ahol a 2.liga legjobb góllövője lett és egy év múlva Nyitra első ligába felkerülése után 2006-2007 év Corgoň liga gólkirálya lett. Nyitrán inter totó és UEFA kupát is játszottak. 2006 folytatás Rózsahegyen, akik a Corgoň liga bajnokai voltak abban az évben, itt UEFA és győztes csapatok ligája mérkőzéseket játszott.

Tavaly júliusban átigazolt Fehéroroszország legfelsőbb ligájában a DINAMO

MINSZK csapatába itt is UEFA játszottak (15 meccsen 10 gól)

Községünk sportszerető lakossága figyelemmel kíséri Rák Róbert sportkarrierjét és szurkol neki a meccseken.

Bízunk benne, hogy egy-egy hazalátogatása alkalmából kupamérkőzésen még képviselni fogja falunkat is és felcsendül a „Hajrá Simonyi”.

Hírek Rák Róbertről:

A „Šport” napilapnak adott interjú szerint: A következő szezonban bemutatkozhatna a második legnagyobb szlovák ligában (Trencsén-ben).

„A csapat vissza akar térni a Corgoň ligába és erősítést keres. A Dinamo elnöke viszont hallani sem akar az átigazolásomról. A szerződéseim év végéig van megkötve, amit meg akarnak hosszabbítani, de még nem sikerült megegyeznünk.” - mondta Rák Róbert.

RÁK RÓBERT FALUNK LAKOSA

A század elején az öreg paraszt felment a városi hivatalba, hogy a peres ügyét intézze. Ügyvédet vagy ahogy akkoriban nevezték - fiskálist keresett, de a szó sehogyan sem akart az eszébe jutni. Így fordul tehát a portáshoz:

- Én azt az embert keresem, aki pénzért hazudik!

A 24 emeletes ház legfelső emeletén az ablakpárkányba kapaszkodik egy asszony, egy férfi pedig kalapáccsal veri a kezét.

A bábásmegmondók közül felkiált valaki:

- Disznó! Gyilkos!
- Mire a mellette álló:
- Ugyan, csak az anyósa!
- Az előző:
- Hogy kapaszkodik a rohadék...

A cigány elviszi a fiát a névadásra, ott az előadó megkérdezi:

- Mi legyen a neve a gyereknek?

- Jacobs ! - mondja a cigány.
- Dehát ilyen név nincs is !
- Már hogyne lenne, nagysága!
- A reklámban is azt mondják:
- Jacobs a roma....

A székelő fintorogva beleszagol a levegőbe (büzt érezve):

- Fiam, te voltál?
- Nem.
- Asszony, akkor te?
- Nem.
- Akkor én voltam.

SIMONYI HÍRMONDÓ

A SIMONYI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

Felelős szerkesztő: Ing. Madarász Emil. • Szerkesztők: Ing. Madarász Emil, ifj. Lakatos Ernő, Adorján Renáta, Tóth Zsuzsanna, Asztalos Mária
• Szerkesztőség telefon száma: 047 / 56 66 222 •
• E-mail: obec.simonovce@gemernet.sk; www.gemernet.sk • Nyomtatta: GEMKO-SLOVAKOMER s.r.o., Dobšinského, Rimavská Sobota